

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou, Ph.D., ve věci

žalobce: **Ing. P. V.**
bytem N. 621, X Z. H.
zastoupený advokátem Mgr. Davidem Purmenským
sídlem 28. října 3117/61, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 6. 2018, č. j. RN-600 105 1573-315-LL,
ve věci starobního důchodu

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná shora citovaným rozhodnutím zamítla námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 17. 2. 2017, č. j. R-17.2.2017-422/600 105 1573, kterým zamítla žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění podmínek § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „ZDP“) a podle § 2 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, ve znění účinném ode dne 1. 6. 2015.

2. **Žalobce v žalobě** nesouhlasil se závěrem žalované, že není obecně prokázané, že v případě R. d. J. šlo o pracoviště, kde byla rozhodnutím příslušného hygienika nejvyšší přípustná expozice stanovena z důvodu ionizujícího záření na 2 100 směn. Odpověď na tuto právní otázku byla zásadní, neboť žalobce odpracoval celkem 2 393 směn v podzemí hlubinného dolu.
3. Podle žalobce R. d. J., včetně závodu Z. H., spadaly pod kategorii I. AA URAN s počtem směn 2 100, přičemž zjištění, která učinila žalovaná v této otázce, byla nedostatečná, nehledě na to, že žalovaná neprovedla žalobcem navržený důkaz dotazem na Ministerstvo zdravotnictví a dále na to, že žalovaná tuto otázku již u jiných žadatelů řešila. Rozhodnutím Hlavního hygienika ČR ze dne 12. 6. 1991, kterým se od 1. 7. 1991 stanovila nejvyšší přípustná expoziční doba pro práce v podzemí na 2 100 směn v návaznosti na předchozí rozhodnutí Hlavního hygienika ČR ze dne 1. 8. 1990, byla stanovena nejvyšší expozice 2 100 i u R. d. J., včetně závodu Z. H. Svědčí o tom sdělení Ministerstva zdravotnictví ČR ze dne 11. 3. 2013, č. j. 6042/2013. Tyto skutečnosti jsou žalované známy, neboť byla přímo tazatelkou u Ministerstva zdravotnictví a následně toto zjištění promítla i v jiné věci, a to ve svém rozhodnutí ze dne 6. 8. 2013, č. j. 541 128 0028/315-SU. Dále tuto skutečnost dokládá písemnost Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 10. 3. 2014, sp. zn. 2013/67480, ve věci pana B., podle které zaměstnání u zaměstnavatele R. d. J. lze považovat za zaměstnání v pracovní kategorii I. AA URAN.
4. Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že žalovaná v obdobných věcech postupovala rozdílně a navíc už měla z úřední činnosti jednoznačně zjištěno, že R. d. J. jako celek, včetně závodu Z. H., spadají pod kategorii I. AA URAN se stanoveným počtem směn nejvyšší přípustné expozice na 2 100. Přesto žalovaná žalobci nepřiznala tzv. starobní hornický důchod, protože R. d. J., závod Z. H., nepovažovala za kategorii I. AA URAN. Citovaná rozhodnutí navrhl žalobce k důkazu.
5. **Žalovaná ve vyjádření k žalobě** uvedla, že žalobce dne 7. 6. 2016 podal žádost o starobní důchod s datem přiznání ode dne 5. 7. 2015, tj. od dosažení věku 55 let a 6 měsíců. Žalovaná odkázala na § 28 a § 74 ZDP, § 21 odst. 1 a § 174 odst. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995 (dále jen „zákon č. 100/1988 Sb.“) a § 2 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, ve znění nařízení vlády č. 69/2015 Sb. (dále jen „nařízení č. 363/2009 Sb.“).
6. Podle evidence žalované získal žalobce v období před 1. 1. 1993 celkem 3 350 dnů (9 roků a 65 dnů) v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech [§ 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 1995; tzv. I. AA pracovní kategorie]. Žalobce z toho v I. AA pracovní kategorii získal 459 dnů u G. P. Z. H., kde pracoval ode dne 1. 8. 1983 do 31. 1. 1985, a zbylých 2 891 dnů získal v I. AA pracovní kategorii v zaměstnání u R. d. J., závod Z. H., za období ode dne 1. 2. 1985 do 31. 12. 1992. Zaměstnání v I. AA pracovní kategorii trvalo ke dni 31. 12. 1992.
7. S ohledem na uvedené žalobci nevznikl nárok na snížení důchodového věku na 55 let ve smyslu § 74 ZDP a § 21 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., neboť nezískal 15 let zaměstnání v hornictví v I. AA pracovní kategorii, a nevznikl mu ani nárok na snížení důchodového věku na 55 let a 6 měsíců podle nařízení vlády č. 363/2009 Sb., neboť neodpracoval

v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3 300 směn v hlubinných dolech (2 200 směn v hlubinných uranových dolech).

8. Podle předložených sdělení státního podniku D. ze dne 30. 11. 2015 a ze dne 26. 5. 2016 nebylo žalobci možné vystavit potvrzení o počtu směn odpracovaných v podzemí hlubinných dolů pro účely nařízení vlády č. 363/2009 Sb. Z dostupných mzdových listů bylo možné zjistit pouze počet skutečně odpracovaných směn, nikoliv odfáraných, a to 230 směn v roce 1993 a 15 směn v lednu 1994. Na období ode dne 10. 2. 1994 do 30. 9. 1994 nejsou v osobním spisu žádné údaje a na mzdovém listě je uveden v měsíci srpnu 1994 pouze výdělek bez jakýchkoliv odpracovaných dnů. K prokázání výkonu zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v období ode dne 1. 1. 1993 do 30. 9. 1994 žalobce předložil své čestné prohlášení a čestné prohlášení svědka Ing. J. K., kde oba prohlašují, že žalobce v předmětné době vykonával práce v podzemí dolu, který spadl do I. AA pracovní kategorie. Dle čestného prohlášení žalobce ze dne 26. 1. 2016 tento v období ode dne 1. 2. 1994 do 30. 9. 1994 vykonával pracovní činnost u R. d. J., těžební závod Z. H., na základě dohody o provedení práce. Tato činnost tedy nezakládala žalobci účast na důchodovém pojištění, žalobce byl účasten pojištění z titulu zaměstnání u jiného zaměstnavatele.
9. Dobu zaměstnání u G. P. Z. H. a R. d. J., závod Z. H., do 31. 1. 1994 by pak bylo možné hodnotit „v uranu“ jen tehdy, pokud by bylo prokázáno, že žalobce v předmětných dobách pracoval v dole, pro který byla z důvodu ionizujícího záření stanovena nejvyšší přípustná expozice na 2 100 směn.
10. Žalovaná se neztotožnila s názorem žalobce, že citovanými rozhodnutími Hlavního hygienika ČR ze dne 12. 6. 1991 a ze dne 1. 8. 1990 bylo prokázáno, že R. d. J. a jeho podzemní pracoviště bez výjimky jako celek spadaly pod kategorii I. AA URAN. Rozhodnutím č. j. HEM-300-12.6.1991 Hlavní hygienik ČR stanovil dnem 1. 7. 1991 nejvyšší přípustnou expozici pro práci v podzemí na 2 100 směn na pracovištích Č. l. a u. z., N. S. (navíc v roce 1993 byla rozhodnutím krajského hygienika nově stanovena nejvyšší přípustná expozice pro toto pracoviště na 4 600 směn u rubačů – razičů a 6 000 směn u ostatních profesí). V odůvodnění tohoto rozhodnutí se odkazuje sice na dřívější rozhodnutí Hlavního hygienika č. j. HEM-300-1.9.1990 pro uranové doly a některá pracoviště R. d. J. a R. d. P., nicméně se jedná o rozhodnutí obecné týkající se Č. l. a u. z. a nikoliv konkrétních pracovišť R. d. J. Z odůvodnění rozhodnutí dále nelze dovodit, že hlavním důvodem snížení nejvyšší přípustné expozice bylo ionizující záření, nikoliv prašnost či jiné ztížené pracovní podmínky. Rozhodnutí Hlavního hygienika ČR č. j. HEM-300-1.8.90, kterým byla dnem 1. 12. 1990 stanovena nejvyšší přípustná expozice pro práci v podzemí uranových dolů a ostatních dolů se stejným rizikem ionizujícího záření na 2 100 směn, bylo zasíláno na vědomí rudným a uranovým závodům, neboť mělo obecný charakter a nevyjmenovávalo konkrétní pracoviště se sníženou nejvyšší přípustnou expozicí, ale vymezilo je toliko obecně – podmínkou pro snížení nejvyšší přípustné expozice na konkrétním pracovišti rudných dolů bylo stejné riziko ionizujícího záření jako v uranových dolech. Ze skutečnosti, že adresátem tohoto rozhodnutí byl i s. p. R. d. J. tedy nelze dovodit, že z důvodu ionizujícího záření byla nejvyšší přípustná expozice snížena všem pracovištím (závodům) R. d. J.
11. Pokud by žalovaná měla konkrétní rudný důl fiktivně považovat pro důchodové účely za důl uranový, muselo by být prokázáno, že v tomto konkrétním rudném dole byla nejvyšší

přípustná expozice snížena z důvodu ionizujícího záření, neboť podstatou opatření, na základě kterého jsou v důchodové oblasti ve vymezených případech rudné doly postaveny na roveň dolům uranovým, je, aby zaměstnancům v hornictví pracujícím v rudných dolech, v nichž jsou tito zaměstnanci vystaveni stejnému, popřípadě srovnatelnému ionizujícímu záření, jakým jsou vystaveni zaměstnanci v hornictví v hlubinných uranových dolech, byly poskytnuty též stejné důchodové nároky. Nelze tedy dát rovnítko mezi dolem rudným a uranovým pouhým odkazem na obecné rozhodnutí Hlavního hygienika ČR č. j. HEM-300-1.8.90 či obecně ze ztížených pracovních podmínek (prašnost, hluk, vibrace, atd.) dovozovat nárok na snížení důchodového věku za podmínek stanovených pro pracovníky uranových dolů.

12. Těžební závod Z. H. nebyl uranovým dolem, ale dolem rudným, neboť zde docházelo k těžbě a úpravě polymetalických rud, významná uranová mineralizace není uváděna (srov. Rudné a uranové hornictví České republiky, Ostrava: AGRAM s. r. o., 2003, ISBN 80-86331-67-9, str. 179 a násl.). V uplynulých letech byla v rámci řízení o důchod konkrétních pojištěnců provedena řada písemných i telefonických šetření (Krajská hygienická stanice Bruntál, Státní úřad pro jadernou bezpečnost Ostrava, regionální centrum Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Kamenná u Příbrami, D. – s. u. l., Ministerstvo zdravotnictví – úřad hlavního hygienika, Krajská hygienická stanice Ostrava) s cílem zjistit, zda v případě R. d. J. (či některých pracovišť) byla stanovena hranice nejvyšší přípustné expozice na 2 100 směn z důvodu ionizujícího záření. V rámci šetření se však tuto skutečnost nepodařilo prokázat. Z provedeného šetření naopak vyplynulo, že žádnému ze jmenovaných úřadů a organizací není známo, že by v případě R. d. J. (ani konkrétně závodu Z. H.) byla nejvyšší přípustná expozice z důvodu ionizujícího záření snížena na 2 100 směn. V uvedené oblasti se radon nevyskytoval a problémy s ionizujícím zářením nebyly. V případě pracovníků všech důlních závodů R. d. J. byly každému pracovníkovi vystavovány „karty prašné expozice“, které spolu se všemi osobními složkami pracovníků byly předány ředitelství odštěpného závodu G., D. R.; přitom bylo zároveň uvedeno, že výnosy hygieniků stanovující nižší nejvyšší přípustnou expozici byly vydávány vždy jen pro konkrétní pracoviště a snížení se nevztahovalo na všechny pracovníky v dole.
13. Samotný nástupnický D. státní podnik, závod G. D. R., doklady prokazující, že pro R. d. J., závod Z. H., byla Hlavním hygienikem ČR z důvodu ionizujícího záření stanovena nejvyšší přípustná expozice na 2100 směn, nepředložil s odůvodněním, že je nevlastní.
14. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem nelze žalobci jeho zaměstnání v R. d. J., těžební závod Z. H., hodnotit v I. AA URAN pracovní kategorii, neboť nebylo prokázáno, že pro R. d. J. – v případě žalobce konkrétně pro závod Z. H. a jím vykonávanou konkrétní profesi – byla příslušným hygienikem stanovena nejvyšší přípustná expozice na 2 100 směn z důvodu ionizujícího záření.
15. Pokud jde o konkrétní důchodovou záležitost jiného pojištěnce (č. j. 541 128 0028/315–SU) a související stanovisko Ministerstva zdravotnictví, na které žalobce odkazuje, žalovaná měla za to, že ze strany Ministerstva zdravotnictví došlo k mylné interpretaci rozhodnutí Hlavního hygienika ČR ze dne 12. 6. 1991, kterým se od 1. 7. 1991 stanovila nejvyšší přípustná expoziční doba pro práce v podzemí uranových dolů a ostatních dolů se stejným rizikem ionizujícího záření na 2 100 směn. Rozhodnutí č. j. HEM-300-12.6.1991 se týkalo pracovišť Č. l. a u. z. a v roce 1993 bylo přehodnoceno. V odůvodnění tohoto rozhodnutí je sice uveden odkaz na některá pracoviště R. d. J. a R. d. P., ale není zřejmé, kterých

pracovišť se toto vyjádření týká. Výrok i celé odůvodnění rozhodnutí č. j. HEM-300-1.8.90 je taktéž zcela obecné a nekonkrétní a není z něho zřejmá přímá vazba na předmětné rudné doly či na jeho konkrétní závody.

16. Z vyjádření Ministerstva zdravotnictví lze dále dovodit, že nemá k dispozici konkrétní rozhodnutí týkající se jednotlivých pracovišť R. d. J., které by dokládalo, pro která konkrétní pracoviště byla z důvodu ionizujícího záření snížena nejvyšší přípustná expozice na 2 100 směn. Následná argumentace Ministerstva zdravotnictví je vedena pouze v obecné rovině ohledně komplexního působení škodlivých faktorů pracovního prostředí a ztížených pracovních podmínek. Písemnost Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 10. 3. 2014, sp. zn. 2013/67480, na kterou dále odkazuje žalobce, též nedokládá, že „R. d. J. a všechna jeho podzemní pracoviště spadají pod kategorii I. AA URAN“, neboť Ministerstvo práce a sociálních věcí žádné šetření ohledně nejvyšší přípustné expozice tehdy neprovádělo. Žalobcem citovaný text je v podstatě shrnutím průběhu správního řízení, tj. přepisem některých částí odůvodnění rozhodnutí o námitkách ve věci konkrétního pojištěnce, které vycházelo z tehdejšího sdělení Ministerstva zdravotnictví. Skutkové závěry uvedené v tomto „potvrzení“ Ministerstva zdravotnictví však byly pozdějším šetřením u jiných pojištěnců přehodnoceny, respektive vyvráceny, jak žalovaná citovala výše.
17. Žalovaná proto odmítla závěr žalobce, že by měla z úřední činnosti zjištěno, že R. d. J. jako celek, včetně závodu Z. H., spadají pod kategorii I. AA URAN s počtem směn 2 100. Žalovaná naopak měla z úřední činnosti zjištěno, že R. d. J. jako celek, včetně závodu Z. H., nespádají do I. AA URAN pracovní kategorie. Žalovaná z tohoto závěru vycházela i v dalších případech, v obdobných věcech tedy postupuje stejně (vyjma jediného případu, na který odkázal žalobce, který vycházel z chybné interpretace Ministerstva zdravotnictví).
18. Důchodový věk žalobce je tak třeba stanovit podle § 32 odst. 2 ZDP. V souladu s ním činí jeho důchodový věk 64 let a 2 měsíce a tohoto věku žalobce dosáhne dne 5. 3. 2024. Jeho žádosti o starobní důchod s datem přiznání ode dne 5. 7. 2015 tedy nelze za stávajícího skutkového stavu vyhovět, neboť k požadovanému datu žalobce nesplnil podmínku dosažení důchodového věku.
19. **Žalobce v replice** uvedl, že se setkal s jiným pojištěncem, který uplatnil obdobně nárok na starobní důchod se sníženou dobou pro dosažení důchodového věku a žalovaná mu nevyhověla (pro nedostatek odpracovaných let v kategorii I. AA URAN - nedosažení 7,5 let pro odchod 59 letěch), nicméně v rámci rozhodování o námitkách žalovaná konstatovala, že výkon zaměstnání u zaměstnavatele G. P., s. p., závod Z. H., spadá pod kategorii I. AA URAN. V této pracovní kategorii tomuto pojištěnci žalovaná zhodnotila konkrétní doby zaměstnání. Žalobce proto namítal, že v jeho případě žalovaná postupuje rozdílně oproti jiným případům (pojištěnci B. a P.).
20. **Žalovaná ve vyjádření k replice** uvedla, že pojištěnci, kterého žalobce zmínil v doplnění žaloby, zamítla žádost o přiznání starobního důchodu z důvodu nedosažení (sníženého) důchodového věku, respektive nesplnění potřebné doby zaměstnání v preferované pracovní kategorii. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 26. 2. 2019, č. j. RN-600 219 1910-315-LP, o námitkách žalovaná chybně uvedla, že jinému účastníku řízení byla zhodnocena doba zaměstnání v pracovní kategorii I. AA URAN v rozsahu vykázaném na dvou evidenčních listech důchodového zabezpečení vystavených organizací G. P. Z. H., a. s., dne 6. 6. 1994, neboť tento údaj je v rozporu s prvostupňovým rozhodnutím, evidenčními

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

listy důchodového zabezpečení a spisovou dokumentací. Správně žalovaná měla uvést „v pracovní kategorii I. AA“. Jedná se tedy o zřejmou nesprávnost, která bude napravena ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „správní řád“). Skutečnost, že uvedená doba nebyla hodnocena v I. AA URAN pracovní kategorii, je zřejmá z předchozí části odůvodnění rozhodnutí ze dne 26. 2. 2019, č. j. RN-600 219 1910-315-LP, o námitkách, které žalobce přiložil jako důkaz (žalovaná z něj citovala asi dvě strany).

21. Z citované argumentace bylo zřejmé, že ani zaměstnání v G. P. Z. H., ani zaměstnání u R. d. J., závod Z. H., nebylo zařazeno do I. AA URAN pracovní kategorie.
22. Žalovaná proto setrvala na názoru, že k dnešnímu dni nebylo žádným dokladem prokázáno, že by doly spadající do organizační struktury R. d. J. byly uranovými doly či že by v těchto dolech došlo ke snížení nejvyšší přípustné expozice na 2 100 směn z důvodu ionizujícího záření.
23. Žalovaná připomněla, že těžební závod Z. H. nebyl uranovým dolem, ale dolem rudným, neboť zde docházelo k těžbě a úpravě polymetalických rud a významná uranová mineralizace nebyla v odborné literatuře uváděna (citace viz výše). V rámci provedeného šetření se nepodařilo prokázat, že by v případě R. d. J., ani konkrétně u závodu Z. H., byla nejvyšší přípustná expozice z důvodu ionizujícího záření snížena na 2 100 směn. Zároveň nebylo zjištěno, že by u některého z pracovišť R. d. J. bylo stanoveno kontrolované pásmo z důvodu ionizujícího záření, jako tomu bylo například u rudných dolů – provoz C., J. u D., M. a M.. Pro tato pracoviště krajský hygienik vydal dne 16. 10. 1990 závazné stanovisko, podle něhož se na ně vztahuje rozhodnutí Hlavního hygienika ČR č. j. HEM-300-1.8.90 ze dne 1. 8. 1990, a to z důvodu trvalé přítomnosti záření alfa dceřiných produktů radonu 222 v ovzduší dolů, na základě čehož bylo v těchto provozech stanoveno kontrolované pásmo ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 59/1972 Sb., o ochraně zdraví před ionizujícím zářením, v původním znění.
24. Pokud jde o pracoviště R. d. J., Z. H., žalovaná nemá doposud k dispozici žádný obdobný či jiný dokument, z něhož by bylo seznatelné, že na tomto pracovišti bylo stejné riziko ionizujícího záření jako v podzemí uranových dolů a že z tohoto důvodu byla nejvyšší přípustná expozice pracovníkům tohoto závodu (a kterým) snížena na 2 100 směn. U pracovníků R. d. J. se vedly toliko karty prašné expozice, což žalované potvrdil i Ing. J. K., vedoucí střediska R. d. J. (dle jeho sdělení pro žalobce platilo zařazení 3 200 směn – geolog). Listinu dokládající riziko ionizujícího záření v rudných dolech spadajících do organizační struktury s. p. R. d. J. srovnatelné se zářením v uranových dolech nemá k dispozici ani Ministerstvo zdravotnictví, které v posledním stanovisku ze dne 27. 11. 2018 uvedlo, že „s přihlédnutím k tomu, že nebylo možné získat ověřitelný důkaz o existenci stejných pracovních podmínek z hlediska ionizujícího záření na konkrétních pracovištích bývalých R. d. J., není možné s určitostí potvrdit, které pracoviště v roce 1991 mělo tehdejší rozhodnutí na mysli“. G. P. Z. H., s. p., byl navíc samostatnou organizací, která se specializovala na geologicko-průzkumné práce.
25. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem nelze žalobci jeho zaměstnání v organizaci G. P. Z. H., s. p., a R. d. J., těžební závod Z. H., hodnotit v I. AA URAN pracovní kategorii, neboť nebylo prokázáno, že pro tyto organizace – v případě žalobce konkrétně pro závod Z. H. a jím vykonávané profese (dle karty prašné expozice revírník, od roku 1984 směnový technik, poté vedoucí úseku) byla příslušným hygienikem stanovena nejvyšší přípustná

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

expozice na 2 100 směn z důvodu ionizujícího záření. K tomu žalovaná přiložila závazné stanovisko Severočeského krajského národního výboru Ústí nad Labem, krajského hygienika, ze dne 16. 10. 1990, č. j. 991-244/90, sdělení Ministerstva zdravotnictví ze dne 27. 11. 2018, č. j. MZDR 50171/2018-2/OVZ, kartu prашné expozice žalobce a sdělení D. státní podnik ze dne 25. 9. 2018.

26. **Žalobce v dalším vyjádření** žádal, aby žalovaná mechanicky nepřebírala charakter vykonávané činnosti podle potvrzení bývalého zaměstnavatele, ale aby se zabývala charakterem vykonávané činnosti (srov. nále z Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2010, sp. zn. I. ÚS 1415/10).
27. Žalobce dále namítl, že názor žalované na odborné závěry Ministerstva zdravotnictví ve sdělení ze dne 11. 3. 2013, č. j. 6042/2013, je zcela nerozhodný a žalovaná je povinna tento názor respektovat a promítnout do svých rozhodnutí. Citované rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví lze považovat za závazné stanovisko ve smyslu § 149 správního řádu. Pokud žalovaná toto rozhodnutí promítla do závěrů ve věci pojištěnce B., ale v případě žalobce ho odmítá, zkracuje tento postup žalované žalobce na jeho právech.
28. Není správná argumentace žalované, že zaměstnání žalobce u R. d. J., resp. G. p. nebylo zaměstnáním v dole uranovém, ale rudném, bez ionizujícího záření, neboť u rudných dolů postačuje hrozící riziko ionizujícího záření, což je závěr vyslovený Veřejným ochráncem práv ve věci sp. zn. 3603/2007/VOP/PK. Tento názor Veřejného ochránce práv, který vznikl ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí je využíván v rozhodovací praxi a například byl zohledněn v rozsudku Krajského soudu v Praze ve věci sp. zn. 49 Ad 10/2017.
29. **Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
30. **Ze správního spisu** ve vztahu k souzené věci soud zjistil následující.
31. **Žalovaná ve svém rozhodnutí ze dne 17. 2. 2017 o zamítnutí žádosti žalobce o starobní důchod** uvedla, že žalobce před 1. 1. 2009 neodpracoval v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3 300 směn, popř. 2 200 směn v takovém zaměstnání v uranových dolech a nesplňuje ani podmínky nařízení vlády č. 363/2009 Sb., neboť po 31. 12. 1992 nevykonával zaměstnání v hornictví. Žalobce celkem v zaměstnání v I. AA kategorii odpracoval 3 350 dní, tj. 9 let a 65 dní, po přepočtu 2 010 směn. Pro účely důchodového pojištění se uranovým dolem rozumí důl, v němž se těží nerosty obsahující uran a dále důl, v němž byl vliv ionizujícího záření srovnatelný s vlivem tohoto záření v dole s těžbou nerostů obsahujícího uran, pokud pro tento důl byla stanovena nejvyšší přípustná expozice 2 100 směn a příčinou takto stanovené nejvyšší přípustné expozice byl tento vliv a není přitom rozhodné, do jaké organizační nebo resortní struktury důl patřil.
32. Dobu od 1. 8. 1983 do 31. 1. 1985 (G. p. Z. H.) a dobu od 1. 2. 1985 do 31. 1. 1994 (R. d. J.) by bylo možné hodnotit v I. AA URAN pracovní kategorii, pouze pokud by bylo prokázáno, že žalobce v uvedené době pracoval v dole, pro který byla příslušným hygienikem z důvodu ionizujícího záření stanovena nejvyšší přípustná expozice 2 100 směn. Z předložených dokladů nelze považovat za všeobecně prokázané, že

v případě R. d. J. šlo o pracoviště, kde byla rozhodnutím příslušného hygienika nejvyšší přípustná expozice stanovena z důvodu ionizujícího záření na 2 100 směn.

33. **Žalovaná v rozhodnutí o námitkách** ze dne 13. 6. 2018 citovala shodná ustanovení jako soud výše z vyjádření k žalobě a uvedla argumentaci, jak soud podrobně výše citoval z vyjádření k žalobě. Žalovaná uzavřela, že žalobci nevznikl nárok na starobní důchod dosažením 55 let věku ve smyslu § 21 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1995, neboť nezískal 15 let zaměstnání v hornictví v I. AA pracovní kategorii. Současně žalobce nesplnil ani podmínky nároku na starobní důchod podle § 174 citovaného zákona, neboť nezískal alespoň 11 let zaměstnání v hornictví v I. AA pracovní kategorii.
34. Podle předložených sdělení organizace D. státní podnik ze dne 30. 11. 2015 a ze dne 26. 5. 2016 nebylo žalobci možné vystavit potvrzení počtu směn odpracovaných v podzemí pro účely nařízení vlády č. 363/2009 Sb. Z dostupných mzdových listů bylo možné zjistit pouze počet skutečně odpracovaných směn, nikoliv odfáraných, a to 230 směn v roce 1993 a 15 směn v lednu 1994. Na období od 10. 2. 1994 do 30. 9. 1994 nejsou v osobním spisu žádné údaje a na mzdovém listě je uvedený v měsíci srpnu 1994 pouze výdělek bez jakýchkoliv odpracovaných dnů. K prokázání výkonu zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v období od 1. 1. 1993 do 30. 9. 1994 žalobce předložil své čestné prohlášení a čestné prohlášení Ing. J. K., v nichž oba prohlašují, že v předmětné době žalobce vykonával práce v podzemí v dolech, které spadaly do I. AA pracovní kategorie. Dobu zaměstnání u organizací G. p. Z. H. a R. d. J., závod Z. H., by pak bylo možné hodnotit v uranu jen tehdy, pokud by bylo prokázáno, že žalobce v předmětných dobách pracoval v dole, pro který byla hygienikem z důvodu ionizujícího záření stanovena nejvyšší přípustná expozice 2 100 směn.
35. Charakterem R. d. J. se žalovaná zabývala v rámci posuzování důchodových nároků jiných pojištěnců. V seznamu rudných dolů, které má žalovaná k dispozici, na které se vztahuje shora uvedený výklad Ministerstva práce a sociálních věcí, nejsou R. d. J., závod Z. H., uvedeny. Doklady, které by jednoznačně prokazovaly, že na R. d. J., závod Z. H., lze pohlížet jako na doly uranové, nástupnická organizace D. státní podnik, závod G. D. R., nepředložila s odůvodněním, že je nevlastní, a ani dalšími šetřeními se nepodařilo tuto skutečnost prokázat. Žalovaná tato šetření prováděla mimo jiné u následujících úřadů a organizací: Krajská hygienická stanice Bruntál, D. – s. u. l., Ministerstvo zdravotnictví – úřad hlavního hygienika a Krajská hygienická stanice Ostrava.
36. V námitkách navrhované šetření u Ministerstva zdravotnictví v konkrétním případě žalobce proto žalovaná považovala již za neúčelné. Z šetření vyplynulo, že žádnému z oslovených není známo, že by v případě R. d. J., závod Z. H., byla nejvyšší přípustná expozice z důvodu ionizujícího záření snížena na 2 100 směn a není prokázané, že v případě R. d. J. šlo o pracoviště, kde byla rozhodnutím příslušného hygienika nejvyšší přípustná expozice stanovena z důvodu ionizujícího záření na 2 100 směn. K odkazu zástupce žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Ads 123/2012 žalovaná uvedla, že se netýkal problematiky posuzování dolů jakožto uranových a skutkové okolnosti daného případu nejsou přílehlavé na případ žalobce.
37. Citovaná rozhodnutí a potvrzení obsažená ve správním spise obsahově odpovídají shora uvedenému.

38. Podle sdělení Ministerstva zdravotnictví ze dne 27. 11. 2018, č. j. MZDR 50171/2018-2/OVZ, k žádosti žalované o sdělení k nejvyšší přípustné expoziční době z důvodu ionizujícího záření v báňsko-stavebním závodě s. p. R. d. J., důlní pracoviště S. M., H. B. a Z. H., Ministerstvo zdravotnictví sdělilo že, co se týká problematiky nejvyšší přípustné expoziční doby z důvodu ionizujícího záření v těchto dolech, upřesňuje, že stanovisko č. j. 6042/2013 ze dne 11. 3. 2013 bylo vydáno ve věci určení závodů bývalých R. d. J., respektive toho, zda R. d. J., báňsko-stavební závod, spadaly pod R. d. J.. Obdobně tomu bylo i v případě stanoviska č. j. 13884/2014 ze dne 4. 3. 2014, kdy se jednalo o určení závodu Z. H.. Ministerstvo zdravotnictví mělo za to, že předmětem věci bylo v obou případech určit, které závody spadaly mezi důlní pracoviště R. d. J. Proto Ministerstvo zdravotnictví konstatovalo, že existovaly čtyři závody, a to R. d. J., těžební závod S. M., R. d. J., těžební závod H. B., R. d. J., těžební závod Z. H. a R. d. J., báňsko-stavební závod. Dále bylo upřesněno, že R. d. J., báňsko-stavební závod, zabezpečovaly výstavbu dolů S. M., H. B. a Z. H. v podzemí. Konstatování toho, že nejvyšší přípustná expoziční doba pro práci v podzemí stanovená rozhodnutím Hlavního hygienika ČR pro R. d. J. se rozhodně vztahovala i na R. d. J., báňsko-stavební závod, vycházelo z odůvodnění rozhodnutí Hlavního hygienika ČR č. j. HEM-300-12.6.91, kde je výslovně uvedeno, že „*nejvyšší přípustná expozice je proto stanovena na základě odborného odhadu paušální doby práce 2 100 směn v podzemí, obdobně jako již dříve v rozhodnutí Hlavního hygienika ČR č. j. HEM-300-1.8.90 pro uranové doly a některá pracoviště R. d. J. a R. d. P.*“. Obě rozhodnutí Hlavního hygienika ČR měla být přiložena ke sdělení. Jako zásadní Ministerstvo zdravotnictví vnímalo v případě nejvyšší přípustné expozice ionizujícímu záření určení, co bylo jeho zdrojem. Z citovaných rozhodnutí Hlavního hygienika ČR lze bezesporu určit, že zdrojem byl radon, respektive dceřiné produkty radonu. Jak je v citovaných rozhodnutích popsáno, po inhalaci produktů radonu docházelo ke vzniku zhoubného novotvaru plic. Ministerstvo zdravotnictví se přiklání k tomu, že bezesporu přednostně zaměstnanci pracující v podzemí jsou těmi, které je možno mít za skupinu, která byla exponovaná radonem a tedy byla exponovaná ionizujícímu záření. V rozhodnutí č. j. HEM-300-1.8.90 se uvádí, že se vztahuje i na „*ostatní doly se stejným rizikem ionizujícího záření*“. Rozhodnutí č. j. HEM-300-12.6.9 v odůvodnění poukazuje na rozhodnutí č. j. HEM-300-1.8.90, kde se zmiňují některá pracoviště Rudných dolů Jeseník. Proto má Ministerstvo zdravotnictví za to, že nelze potvrdit, ani vyloučit, že mezi „*ostatní doly se stejným rizikem ionizujícího záření*“ nespádala některá pracoviště R. d. J. S přihlédnutím k tomu, že nebylo možné získat ověřitelný průkaz o existenci stejných pracovních podmínek z hlediska ionizujícího záření na konkrétních pracovištích bývalých R. d. J., není možné s určitostí potvrdit, které pracoviště v roce 1991 mělo tehdejší rozhodnutí na mysli. V této věci se Ministerstvo zdravotnictví neformálně obrátilo o pomoc i na D. státní podnik, odštěpný závod S. u. I., kde kolegové sdělili, že na základě pátrání a spolupráce dřívějších spolupracovníků a pamětníků vědí, že R. d. J. byly sloučeny s R. d. P., avšak při reorganizaci, kdy R. d. P. přešly pod U. d. (SUL Příbram – D.), závod J. byl organizačně přidělen na závod G. D. R. Všechna stará i nová rozhodnutí krajských hygienických stanic musela být vydávána v Ostravě. Ministerstvo zdravotnictví nemá tedy žádné upřesnění, který jednotlivý závod v J. byl zařazen do faktoru ionizujícího záření a měl 2 100 směn. Bohužel však ani Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě nedisponuje podklady, které by mohly být předmětné věci nápomocné.

39. Soud dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.

40. Klíčovou otázkou je, jestli žalobci vznikl nárok na starobní důchod z důvodu zaměstnání v uranových dolech, resp. jestli žalobce vůbec byl zaměstnán v „uranovém dole“.
41. Podle § 28 ZDP *pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.*
42. Podle § 74 ZDP *nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.*
43. Podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. *občan má nárok na starobní důchod, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku aspoň 55 let, byl-li zaměstnán nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech.*
44. Podle § 2 nařízení č. 363/2009 Sb. *u osob uvedených v § 1, které a) nesplnily podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, se důchodový věk stanoví tak, že od důchodového věku stanoveného podle § 32 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni 1. ledna 2010, se odečte 5 let, b) splnily podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, důchodový věk činí 55 let a 6 měsíců; za důchodový věk se přitom považuje věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce, a neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce.*
45. Žalobce vykonával zaměstnání v R. d. J., závodě Z. h., a tvrdil, že šlo o pracoviště se stanovenou nejvyšší přípustnou expozicí podle Hlavního hygienika ČR, což bylo podmínkou považovat pracoviště žalobce za „uranový důl“ ve smyslu § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb.
46. Z úřední činnosti je soudu známo z jeho rozsudku ze dne 2. 7. 2019, č. j. 19 Ad 24/2018-85, že výkladem pojmu „uranový důl“ se správní praxe a judikatura už zabývala. V odkazovaném případě soud zjistil z dopisu ředitele odboru sociálního pojištění Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 11. 9. 2008, č. j. 2008/39556-24, že obsahuje sdělení ředitele odboru 31 České správy sociálního zabezpečení o tom, že uranovým dolem se pro účely důchodového pojištění rozumí důl, v němž se těží nerosty obsahující uran a dále důl, v němž byl vliv ionizujícího záření srovnatelný s vlivem tohoto záření v dole s těžbou nerostu obsahujícího uran, pokud pro tento důl byla stanovena nejvyšší přípustná expozice 2 100 směn a příčinou takto stanovené nejvyšší přípustné expozice byl tento vliv. Není přitom rozhodné, do jaké organizační nebo rezortní struktury takový důl patřil (srov. bod 18 citovaného rozsudku).
47. V odkazované věci soud zjistil z rozhodnutí Hlavního hygienika ČR ze dne 1. 8. 1990, č. j. HEM-300-1.8.90, že Hlavní hygienik ČR podle § 71 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění účinném ke dni vydání citovaného rozhodnutí, stanovil dnem 1. 12. 1990 nejvyšší přípustnou expozici pro práci v podzemí uranových dolů a ostatních dolů se stejným rizikem ionizujícího záření na 2 100 směn. Z rozhodnutí Hlavního

hygienika ČR ze dne 12. 6. 1991 č. j. HEM-300-12.6.91 soud v citované věci zjistil, že Hlavní hygienik ČR podle § 71 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, a podle § 4 zákona č. 98/1987 Sb., o zvláštním příspěvku horníkům, oba v aktuálním znění, stanovil dnem 1. 7. 1991 nejvyšší přípustnou expozici pro práce v podzemí na pracovištích českých lupkových a uhelných závodů, N. S., na 2 100 směn (srov. body 16 a 17 citovaného rozsudku).

48. Výklad ministra či ministerstva není závazný, avšak pokud vytvoří správní praxi, tato závazná je - srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 2 Ans 1/2005-57, č. 605/2005 Sb. NSS, podle kterého „*vytvořila-li se na základě pokynu Ministerstva financí č. D-144 z roku 1996, o stanovení lhůt pro uzavření vytýkacího řízení (§ 43 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků), správní praxe spočívající v tom, že vytýkací řízení se uzavírají v určitých lhůtách, případně ve lhůtách prodloužených podle přesně určených pravidel, vyplývá ze zásady zákazu libovůle a neodůvodněné nerovného zacházení (čl. 1 věta první Listiny základních práv a svobod), že pro správní orgán je takováto správní praxe právně závazná*“.
49. Skutečnost, že R. d. J., závod Z. H., měly stejné riziko ionizujícího záření jako uranové doly, byla opakovaně zjišťována u dalších úřadů, jak uvedla žalovaná (viz bod 12 tohoto rozsudku) a jak bylo prokázáno ve věci sp. zn. 19 Ad 24/2018 (srov. body 19 až 23 a 15) – u závodu Z. H. R. d. J. bylo prokázáno pouze riziko zvýšené prašnosti (volný obsah oxidu křemičitého – SiO₂).
50. Ve správním ani soudním řízení nebylo prokázáno, že tato praxe ve vztahu k R. d. J., závodu Z. H., vznikla. Stejně tak nebyla prokázána samotná skutečnost, že R. d. J., závod Z. H., je uranovým dolem anebo dolem se stejným rizikem ionizujícího záření jako jsou uranové doly.
51. Protože pracoviště žalobce (R. d. J., závod Z. H.) nebylo možné podřadit pod neurčitý právní pojem „rudný důl“, žalobci nevznikl požadovaný nárok na starobní důchod podle § 21 odst. 1 písm. a) a § 174 zákona č. 100/1988 Sb., v návaznosti na § 28, § 74 a § 74a ZDP.
52. Na základě zjištěných skutečností, námitek žalobce a provedeného dokazování v souzené věci (správním spisem) a dokazování provedeného ve věci sp. zn. 19 Ad 24/2018 soud nepovažoval za potřebné další dokazování. Ostatně, žalobce žádný další důkaz na podporu svého tvrzení, kromě provedených a citovaných, nepožadoval (listiny navržené žalobcem k důkazu v žalobě byly součástí správního spisu). Podle soudu žádná důvodná pochybnost ve smyslu § 3 správního řádu ve zjištění skutkového stavu nevyvstala a soud se ztotožnil s důvody napadeného rozhodnutí i s důvody, které žalovaná uvedla ve vyjádření k žalobě a k replice.
53. Věc posuzovaná Veřejným ochráncem práv pod sp. zn. 3603/2007/VOP/PK nevnesla pochybnosti do zjištěného skutkového stavu, týkala se R. d. P., závodu S. a naopak potvrdila závěry žalované z napadeného rozhodnutí o výkladu pojmu „uranové doly“.
54. K poukazu žalobce na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 17. 1. 2018, č. j. 49 Ad 10/2017-34, zdejší soud uvádí, že byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2019, č. j. 1 Ads 24/2018-61 (šlo o výši starobního důchodu).
55. Závěrem soud shrnuje, že žalovaná zjistila správně skutkový stav, vybrala správně právní předpisy, pod které jej subsumovala a z toho vyvodila v souladu se zákonem správné skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil, a proto žalobu zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

56. Soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce v něm neměl úspěch a žalované takové právo v důchodové věci nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 23. prosince 2019

JUDr. Martina Radkova, Ph.D. v. r.
samosoudkyně